

Plan van aanpak ‘wegwerken wachtlijsten sociaal team’

Datum: 6 augustus 2026

Waarom een plan van aanpak?

Er is een lange wachtlijst bij het sociaal team. Inwoners met een hulpvraag wachten gemiddeld een half jaar voordat het eerste gesprek met een consulent van het sociaal team plaatsvindt. Dit geldt zowel voor aanvragen voor hulp op grond van de Jeugdwet als voor aanvragen voor hulp op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning. Voor inwoners die hulp nodig hebben, de organisatie en het college is een lange wachtlijst absoluut onwenselijk.

Het college heeft zich ten doel gesteld in 2027 de wachtlijsten weg te werken. Inwoners met een hulpvraag hebben binnen zes weken een eerste contact met het sociaal team.

De raad heeft in motie 013, bij de behandeling van de kadernota, het college opgedragen een plan van aanpak op te stellen voor het wegwerken van de wachtlijsten bij het sociaal team en dat aan de raad voor te leggen in de vergadering van 15 oktober 2026.

Hieronder gaan we in op de wachtlijsten en de maatregelen die we treffen om de wachtlijsten weg te werken. Om de maatregelen goed te kunnen duiden geven we hieronder de taken van het sociaal team aan.

Taken sociaal team

De consulenten van het sociaal team bieden zorg en ondersteuning dicht bij de inwoners. Als deskundig professionals onderzoeken zij samen met de inwoner of het gezin welke ondersteuning nodig is. Daarbij staat niet het beschikbare aanbod maar de persoonlijke situatie, wensen en behoeften van de inwoner centraal. Samen stellen zij een passend (gezins)plan op dat aansluit bij de doelen en mogelijkheden van de inwoner.

Waar mogelijk bieden consulenten zelf kortdurende begeleiding en ondersteuning. Zij stimuleren inwoners om hun eigen kracht, het sociale netwerk en de beschikbare basisvoorzieningen optimaal te benutten.

De consulenten kijken altijd eerst naar wat de inwoner en zijn netwerk zelf kunnen organiseren. Pas wanneer dat onvoldoende is, zetten zij specialistische zorg en ondersteuning in. Ook nadat deze ondersteuning is gestart, blijven zij – afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte en de ingezette zorg - betrokken. Wanneer en in welke frequentie is maatwerk. De consulenten voeren de regie, stemmen periodiek af met de betrokken partijen en monitoren of de ingezette interventies bijdragen aan het behalen van de afgesproken doelen. Zo zorgen zij ervoor dat de ondersteuning effectief blijft en waar nodig tijdig wordt bijgesteld.

Waarom lopen de wachtlijsten op?

De belangrijkste aanleiding is een toename in complexe casussen. Die vragen meer tijd van de consulenten waardoor de lichte casussen langer blijven liggen. Complexe casussen zijn casussen waar in één gezin meerdere hulpvragen liggen en/of waar de veiligheid van betrokkenen in het geding is. Consulenten zijn langer verbonden aan complexe casussen. Dat is ook belangrijk. Om een relatie op te bouwen met de betrokkenen maar ook om tijdig te signaleren wanneer de situatie verandert of verslechtert.

Daarnaast zijn de externe partners binnen het zorgdomein ook overbelast. Dit betekent dat de benodigde hulp van externen niet altijd direct geleverd kan worden.

Het is goed om te benoemen dat de inwoners met de meest urgente hulpvragen (denk aan huiselijk geweld of kindermishandeling) met voorrang worden opgepakt en dat wachtlijsten niet alleen in Berg en Dal bestaan. Het is een landelijk probleem.

Wat hebben we gedaan?

In de afgelopen 2 jaar hebben we met interventieplannen gewerkt. Die hebben (nog) niet geleid tot een afname van de wachtlijsten. Sommige maatregelen zijn recentelijk ingevoerd en werken later door. De interventies hebben er mogelijk wel toe geleid dat het aantal aanvragen de afgelopen 2 jaar per saldo niet onevenredig is toegenomen. Dit laatste geldt overigens niet voor de aanvragen voor jeugdhulp. Die blijven toenemen.

Hieronder een opsomming uit de interventieplannen van de afgelopen jaren:

Wat	Hoe
1. Visie en strategie voor het sociaal domein 2025-2026 laten vaststellen	Met het beleidskader “Verder bouwen aan het Sociaal Domein in Berg en Dal 2025-2026” is scherp gesteld waar we ons binnen het sociaal domein op focussen (van individuele hulp naar collectieve hulp, normaliseren en één gezin, één plan).
2. Takenboek met de opdracht aan het sociaal team herijkt	Richting geven aan het sociaal team door het takenboek met daarin de opdracht aan het sociaal team te herijken en opnieuw bij de consultants onder de aandacht te brengen.
3. Aanstellen van de Poh jeugd	De Poh jeugd is gepositioneerd bij de huisarts, maar onderdeel van het sociaal team. De rol van de POH-Jeugd is adviseren, behandelen en meedenken. Met als resultaat een afname in de wachtlijst en een kostenbesparing omdat er geen doorverwijzing naar (dure) specialistische zorg plaatsvindt.
4. Uitbreiden van het sociaal team	Per vakgroep (jeugd, wmo en screening) is 1 FTE toegevoegd voor een periode van 2 jaar. Daar is tijdelijk rijksbudget vanuit jeugdzorg en ambulantiseringmiddelen voor ingezet.
5. Invoering Fastlane	Aanvragen voor huishoudelijke hulp voor alleenstaande inwoners van 80 jaar of ouder worden telefonisch (zonder huisbezoek) afgehandeld.
6. (Her)indicaties voor een langere periode (meerjarig of onbepaalde tijd) afgeven	Voor de verlenging van inzet van huishoudelijke hulp of Wmo begeleiding wordt gewerkt met een langere termijn. Waar mogelijk voor onbepaalde tijd of voor een periode van maximaal 5 jaar.

7. Terug naar een duidelijk regieteam	Het regieteam bestaat uit collega's uit alle vakgroepen. Deze collega's pakken de meest complexe casussen op en voeren, zo nodig, procesregie (daar waar de samenwerking tussen de betrokken externe partners niet goed loopt). Hiermee worden casussen vlot getrokken.
8. Koppelen opbouwwerk Forte Welzijn aan sociaal team en screenteam	Opbouwwerkers van Forte Welzijn sluiten aan bij de vakgroepen en worden betrokken bij lichte casussen. Dit leidt ertoe dat meer inwoners gebruik maken van bestaande voorzieningen waarvoor geen indicatie nodig is. Consulenten worden ontzorgd en krijgen meer kennis van de activiteiten in het voorliggende veld.
9. Invoeren doorbraakteam	Met het doorbraakteam worden casussen buiten de gebaande paden opgelost. Er zijn casussen waar standaardoplossingen tekortschieten of te veel tijd kosten. Hier is budget voor beschikbaar.
10. Invoeren safe GPT	Dit AI-middel is ondersteunend aan het opstellen van een onderzoeksverslag (transcriberen van gesprekken). Onderzoek heeft uitgewezen dat het middel goed werkt en tijd oplevert. Vanaf juni wordt ermee gewerkt.
11. Werken met domeinoverstijgend indiceren	De wijkverpleging, casemanager, ergotherapeut of thuiszorg kennen de inwoners goed en komen bij mensen thuis. Zij kunnen goed inschatten of een hulpmiddel nodig is. Extra onderzoek door het sociaal team is dan niet meer nodig. Deze manier van werken moet in samenwerking met de partners verder worden uitgewerkt. Maar wordt, als het kan, al toegepast.
12. Uitbreiding schoolconsulenten	Schoolconsulenten ondersteunen kinderen en ouders op de scholen. Zij verwijzen door naar bestaand collectief aanbod of bieden zelf kortdurende ondersteuning. Hiermee voorkom je dat een groep kinderen in de geïndiceerde jeugdhulp terecht komt.
13. Inzet schoolconsulenten	De schoolconsulenten pakken tijdens schoolvakanties enkelvoudige casussen op. De jeugdconsulenten kunnen zich hierdoor meer bezighouden met casussen met meervoudige problematiek.

Wat gaan we verder nog doen en wanneer?

Zoals in de inleiding al is opgemerkt, hebben de maatregelen nog niet tot een afname van de wachtlijsten gezorgd. Van een aantal moet nog blijken of ze effect hebben omdat ze recentelijk zijn ingevoerd of nog ingevoerd moeten worden.

Neemt niet weg dat de wachtlijsten verder moet worden aangepakt. Daarvoor zetten we de volgende stappen.

Wat	Acties	Planning
1. Verder uitbreiden vakgroep Jeugd	De aanvragen voor jeugdhulp blijven toenemen en worden steeds complexer. Daarom wordt de vakgroep jeugd uitgebreid met 3 FTE voor een periode van 1,5 jaar. Dit financieren we met bestaande (tijdelijke) budgetten. Na de periode van 1,5 jaar wordt bekeken of deze tijdelijke maatregel structureel moet worden. Het resultaat van het project 'Stevige lokale teams' is hierbij bepalend (zie interventie 20. 'Stevige lokale teams').	Vacatures zijn medio oktober ingevuld.
2. Werkprocessen onder de loep	Bestaande werkprocessen zijn onder de loep genomen, efficiënter ingericht en de overlegstructuur aangepast. Met de invoering van de Aanpak Voorkoming Escalaties, wordt bij casussen met veiligheids- problematiek volgens een bepaald protocol gewerkt. Dit geeft duidelijkheid. Zowel voor de betrokken consulenten als de verantwoordelijk bestuurders.	Doorlopend Werken volgens AVE: Q4 2026
3. Analyse van duurste/meest complexe casuïstiek	De 5 duurste casussen worden geanalyseerd. Het is de bedoeling om daarvan te leren.	Q4 2026
4. Professionaliseren van consulenten	We werken aan de (verdere) professionalisering van consulenten. Kostenbewustzijn is daar onderdeel van (zie hierboven bij 16).	Doorlopend
5. Doorontwikkeling van de screening tot een sterke voorkeur	Het screenteam bepaalt of een telefonische melding op een wachtlijst moet worden geplaatst. Met een nog beter werkend screenteam krijg je meer grip op de wachtlijsten.	Doorlopend
6. Versterken van de dashboards	We voeren een upgrade uit van de bestaande dashboards. De beschikbare	Q4 2026

	gegevens zijn actueler en completer. Zodat we beter en sneller kunnen sturen (op kosten, op formatie, op aanbod etc.).	
7. Stevige lokale teams	We zijn aan de slag met het verstevigen en versterken van het sociaal team, zoals vastgelegd in het landelijke convenant 'Stevige lokale teams' van maart 2026. Met het convenant is ten doel gesteld meer uniformiteit in lokale teams te brengen en de lokale teams te versterken. In alle gemeenten moeten inwoners met hun hulpvraag snel en laagdrempelig bij een lokaal team terecht kunnen. Een stevig lokaal team is multidisciplinair en werkt dichtbij inwoners. Het team signaleert problemen vroegtijdig en biedt zelf ondersteuning op maat, zodat gezinnen niet afhankelijk worden van lange zorgtrajecten. Deze ontwikkeling kan leiden tot een herformulering van de opdracht aan het Sociaal Team.	Medio 2027 ligt een voorstel voor een Stevig Lokaal Team Berg en Dal ter instemming voor bij de gemeenteraad.

Tenslotte:

- De uitvoering van het tweede deel van het plan van aanpak vraagt tijd. De verwachting is dat het effect van alle maatregelen uiteindelijk in Q4 2027 leidt tot het wegwerken van de wachtlijsten naar de redelijke (wettelijke) termijn van 6 weken waarbinnen het eerste contact tussen een inwoner met een hulpvraag en een consulent van de gemeente heeft plaatsgevonden en een termijn van 8 weken waarbinnen het onderzoek is afgerond.
- De toename in hulpvragen bij jeugd en de complexiteit van de vragen in het algemeen zijn zorgelijk maar goed in het vizier. We monitoren regelmatig en stellen zo nodig bij.
- We houden de gemeenteraad op de hoogte van de ontwikkelingen rondom de wachtlijsten. In het 1^e kwartaal van 2027 informeren we de gemeenteraad over de stand van zaken.